

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐
รอบการประเมินที่ ๑/๒๕๖๗ ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๖๖ - ๓๑ มี.ค. ๒๕๖๗
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ชื่อ - นามสกุล.....นางสาวนฤมล ป้อมสา.....ตำแหน่ง.....นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ.....
กลุ่ม/ฝ่าย.....กลุ่มวิเคราะห์ดิน.....
หัวข้อการพัฒนา.....ระบบราชการไทย.....
สถานที่.....สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐.....วันที่.....๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.....
วิทยากร/ผู้ให้ความรู้.....ดร.สุรพงษ์ มาลี.....หน่วยงานที่จัดอบรม.....สำนักงาน ก.พ. OCSC Learning Portal.....

สรุปสาระสำคัญ

ระบบราชการไทย

1. หลักการจัดโครงสร้างการบริหารราชการไทย

*หลักการรวมอำนาจ Centralization \Rightarrow รวมอำนาจการปกครอง การตัดสินใจ การวินิจฉัย สั่งการต่าง ๆ ไว้ที่
ราชการส่วนกลาง ส่วนกลางในระบบราชการไทย คือ กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้ที่กำหนดนโยบายวินิจฉัยการ
ดำเนินการ ข้อดี การบริหารจัดการภาครัฐมีความมั่นคง ประหยัดและสามารถควบคุมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เกิด
เอกภาพในการบริหารจัดการ ข้อเสีย ไม่เข้าใจความต้องการอย่างแท้จริง เนื่องจากประชากรในแต่ละพื้นที่มีความ
หลากหลาย

*หลักการแบ่งอำนาจ Deconcentration \Rightarrow ส่วนกลางแบ่งและมอบหมายอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้แก่เจ้าหน้าที่
ไปปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค ข้อดี มีการเชื่อมโยงนโยบายจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาค แบ่งเบาภารกิจของส่วนกลาง ผู้
ตัดสินใจอยู่ในพื้นที่ใกล้ชิดกับสภาพปัญหา ข้อเสีย บางกรณีที่เกิดอำนาจของส่วนราชการในระดับภูมิภาคต้องให้
ส่วนกลางเป็นผู้วินิจฉัยสั่งการ ทำให้ล่าช้า

*หลักการกระจายอำนาจ Decentralization \Rightarrow โดยส่วนกลางมอบอำนาจการจัดทำโครงการบริการสาธารณะ
หรือการออกกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ให้ท้องถิ่นดำเนินการ

*โครงสร้างระบบราชการไทย ได้ใช้หลักการแบ่งอำนาจทั้ง 3 รูปแบบมารวมกัน เพื่อปรับใช้โครงสร้างการ
บริหารราชการไทย

2. โครงสร้างระบบราชการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 76 “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและ
งานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารของกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือ และช่วยเหลือ
กันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมี
ประสิทธิภาพสูงสุด”

องค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตย อำนาจนิติบัญญัติ \Rightarrow รัฐสภา อำนาจบริหาร \Rightarrow คณะรัฐมนตรี

อำนาจตุลาการ \Rightarrow ศาล

องค์กรสรรตามรัฐธรรมนูญ กกต. ป.ป.ช.

องค์กรอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญ สنج.ตรวจเงินแผ่นดิน

การบริหารราชการไทย ฝ่ายการเมือง : กำหนดนโยบาย \Rightarrow นโยบายสาธารณะ : การปฏิบัติ \Rightarrow การบริหารราชการ

*พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ราชการบริหารส่วนกลาง \Rightarrow หลักการรวมอำนาจ Centralization \Rightarrow กระทรวง ทบวง กรม

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ⇒ หลักการแบ่งอำนาจ Deconcentration ⇒ จังหวัด อำเภอ

ราชการส่วนท้องถิ่น ⇒ หลักการกระจายอำนาจ Decentralization ⇒ กทม. พัทยา อบจ. อบต. เทศบาล

การปกครองท้องถิ่น ⇒ ตำบล หมู่บ้าน

3. อำนาจและหน้าที่ของการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

หมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ องค์กรและหน่วยงานในระบบราชการมีจำนวนมาก เพื่อให้บริการประชาชน ในเรื่องการจัดการศึกษา สาธารณสุข สิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ ได้ทั่วถึง และครอบคลุมทุกมิติ

รูปแบบอำนาจ

ราชการส่วนกลาง : โครงสร้างแบบรวมอำนาจ ⇒ เสนอแนะนโยบาย กำหนดมาตรฐานระเบียบ การศึกษา และวิจัยต่าง ๆ

ราชการส่วนภูมิภาค : โครงสร้างแบบแบ่งอำนาจ ⇒ บริหารจัดการราชการในจังหวัด การรักษา การบังคับใช้กฎหมาย กติกาต่าง ๆ

ราชการส่วนท้องถิ่น : ให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนในพื้นที่

ผู้ปฏิบัติงานส่วนกลาง ⇒ เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ หรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในกระทรวง ทบวง กรม

ผู้ปฏิบัติงานส่วนภูมิภาค ⇒ เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ หรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัด อำเภอ (บางหน่วยงานอยู่ในระดับ ตำบล หมู่บ้าน)

ผู้ปฏิบัติงานส่วนท้องถิ่น ⇒ เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ หรือบุคลากรสังกัด องค์กรส่วนท้องถิ่น เช่น อบจ. เทศบาล อบต.

หน้าที่รับผิดชอบ

ราชการส่วนกลาง ⇒ กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายสนับสนุนความรู้วิชาการใหม่ ๆ ⇒ กำกับดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

ราชการส่วนภูมิภาค ⇒ เชื่อมโยงยุทธศาสตร์จากราชการส่วนกลาง ⇒ สนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นตัวแทนของราชการส่วนกลางในการปฏิบัติภารกิจที่หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นยังทำไม่ได้ดีพอ

ราชการส่วนท้องถิ่น ⇒ ให้บริการประชาชนซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

ราชการส่วนกลาง : จุดตั้งต้นนโยบาย ⇒ กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย เป้าหมายในระดับชาติ บทบาท เป็นผู้ควบคุม หรือ Regulator บางส่วนอาจเป็นผู้ปฏิบัติ หรือ Operator เช่น การป้องกันประเทศ ความมั่นคงภายใน การทูต การเงินการคลัง การคมนาคมขนส่ง ปฏิบัติงานด้านการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้เชิงลึกสำหรับไปใช้ในการพัฒนาประเทศ

ราชการส่วนภูมิภาค ⇒ ทำหน้าที่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของประเทศ สู่การพัฒนาภูมิภาค จังหวัด อำเภอ ทำหน้าที่ดูแลความมั่นคงภายในให้บริการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ในจังหวัด อำเภอ บางกรณีรวมถึง ตำบล และหมู่บ้าน ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาสนับสนุนช่วยเหลือ พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ปฏิบัติภารกิจในการให้บริการในระดับพื้นที่ เช่น บริการสาธารณะ การคุ้มครองบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ราชการส่วนท้องถิ่น : ให้บริการประชาชน ⇒ ทำหน้าที่จัดทำและให้บริการสาธารณะกับประชาชน เช่น โครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การจัดระเบียบชุมชน การป้องกันอาชญากรรม การจัดการศึกษาในบางระดับ กีฬานันทนาการ งานประเพณี และวัฒนธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการรับภารกิจจากส่วนกลางไปปฏิบัติ ก็มีนโยบายในการถ่านโอน ภารกิจจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ

ตัวอย่าง การถ่ายโอนภารกิจส่วนกลาง \Rightarrow ส่วนท้องถิ่น

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล หรือสถานอนามัยเดิม เป็นภารกิจซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมรับไปปฏิบัติ

5. หลักการบริหารราชการยุคใหม่

ระบบราชการที่มีขีดสมรรถนะสูง High Performance Civil Service หลักของการบริหารจัดการระบบราชการยุคใหม่ 6 ประการ

*Customer Focus “ระบบราชการเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง คือการให้ความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของประชาชน หรือผู้รับบริการให้ได้รับประโยชน์สูงสุด”

*Outcome-oriented “เน้นการสร้างผลลัพธ์ในระยะยาว เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในทุกด้าน

*Accountable “คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกระบบราชการว่าส่งผลกระทบต่อประชาชน หรือผู้รับบริการว่าได้รับผลกระทบอย่างไร”

*Open and collaborative “ภาครัฐจะต้องเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐได้ และเน้นความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภายในของรัฐ และองค์กรประชาสังคมต่าง ๆ”

*Passionate “การปฏิบัติงานจะต้องมีความรัก ความชอบ ความซื่อสัตย์ มีจิตสำนึกที่ดี ในการปฏิบัติงาน”

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและมีส่วนร่วม

หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี \Rightarrow พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 2546 \Rightarrow เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน ประชาชนได้รับความสะดวกสนองความต้องการ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ

วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี \Rightarrow พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 2546 \Rightarrow ไม่มีขั้นตอนเกินความจำเป็น มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ มีการติดตามและประเมินผลในทุกระดับ

6. กระบวนการบริหารราชการไทย

1. อำนาจการ \Rightarrow นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี
2. กำหนดนโยบาย \Rightarrow แถลงนโยบายต่อรัฐสภา
3. วางแผน \Rightarrow แผนบริหารราชการ และแผนปฏิบัติราชการ
4. จัดหน่วยงาน \Rightarrow มอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบ
5. จัดคนทำงาน \Rightarrow จัดบุคคลเพื่อขับเคลื่อนการทำงาน
6. กำหนดรายจ่าย \Rightarrow จัดสรรงบประมาณในแผนงาน
7. จัดหารายได้ \Rightarrow การจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร
8. ดำเนินการบริหาร \Rightarrow ผู้บริหารผู้บังคับบัญชาทุกระดับบริหารจัดการ
9. ตรวจสอบควบคุม \Rightarrow การติดตามประเมินผลจากหน่วยงานภายในและภายนอก
10. รายงาน \Rightarrow รายงานผลภายในส่วนราชการ คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และประชาชน

7. การบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์

เน้นการมองเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยมีแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 \Rightarrow 15 \Rightarrow 10 \Rightarrow 5 ปี เพื่อนำไปสู่แผนปฏิบัติ ซึ่งมีเป้าหมาย ของแผนระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น สอดคล้องกัน

เป้าหมายระยะยาว คือ ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ

เป้าหมายระยะกลาง คือ ผลผลิตของโครงการ

เป้าหมายในระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติการ

การบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ เน้นการบูรณาการ แผนปฏิบัติในทุกระดับโดยยึดหลัก “Agenda – based” ซึ่งให้ความสำคัญกับนโยบายงานประจำ และงานระดับพื้นที่

8. การบูรณาการ : หัวใจแห่งการบริการราชการไทย

ประเด็นปัญหาสำคัญของระบบราชการไทย คือ ต่างคนต่างทำ มีเส้นแบ่งภารกิจที่ชัดเจนเกิดกรณีพื้นที่เทา ๆ ที่ไม่มีผู้รับผิดชอบ “ต่างคนต่างทำ” ไม่ประหยัด ไม่ตอบสนองความต้องการแบบองค์รวม

การบริหารราชการไทย กำหนดให้เป็นการบริหารที่เน้นการบูรณาการ ตั้งแต่ระดับนโยบาย (Agenda) ระดับงานประจำ (Function) และระดับงานพื้นที่ (Area) เน้นความเชื่อมโยงของนโยบาย หน่วยงาน และพื้นที่ การบูรณาการ ต้องดูเป้าหมายเกี่ยวข้อง/ร่วมกัน และมีวิธี/กระบวนการของแต่ละหน่วยงานร่วมมือกันได้หรือไม่ และการบริหารทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกัน

การบริหารงานแบบบูรณาการ

⇒ ความสอดคล้องและความเชื่อมโยง “ต้องเตรียมความพร้อม ให้ภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วม ขับเคลื่อนเป้าหมายในระดับต่าง ๆ

⇒ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน “เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ของจังหวัด มุ่งสู่การตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่”

⇒ การบูรณาการ “ตั้งแต่การกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ การติดตาม ประเมินผลและการรายงาน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคเอกชน”

บูรณาการ = ประชาธิปไตย “ความร่วมมือกัน ของภาครัฐ ของภาคเอกชน ของภาคประชาชน ร่วมกันทำงานเพื่อสร้างในการตอบสนองความต้องการของประชาชน”

9. ภารกิจและบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ

การแบ่งลักษณะงานของภาครัฐ

ภารกิจหลัก (Core function) เป็นงานหลักตามบทบาทภารกิจ และพันธกิจของหน่วยงาน ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่า จะต้องทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายที่กำหนด

ภารกิจรอง (Non-core function) เป็นงานที่ช่วยสนับสนุนให้ภารกิจหลักของหน่วยงานบรรลุเป้าหมาย เช่น ข้อมูลด้านวิชาการ ข้อมูลทางด้านเทคนิคต่าง ๆ

ภารกิจสนับสนุน (Supporting function) งานด้านอำนวยความสะดวก งานธุรการ งานบริการ เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจหลัก บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

⇒ ภารกิจสนับสนุนทางเทคนิค (ภารกิจรอง)

⇒ ภารกิจสนับสนุนในเชิงการบริหารจัดการ (งานสนับสนุนทางธุรการ)

10. ลักษณะกำลังคนกับภารกิจและบทบาทหน้าที่ในงานราชการ

อัตราส่วนจากรูปแบบการจ้างงานในภารกิจหลัก (Core Function)

⇒ ภารกิจหลัก (Core function) ⇒ ข้าราชการ 90% อื่น ๆ 10%

⇒ ภารกิจรอง (Non-core function) การจ้างงานแบบข้าราชการที่ลดหลั่นจากภารกิจหลัก เช่น ลูกจ้าง

ชั่วคราว พนักงานสัญญาจ้าง (Outsourcing Contract out)

อัตราส่วนจากรูปแบบการจ้างงานในภารกิจรอง (Non-core Function)

⇒ ภารกิจสนับสนุน (Supporting function) การจ้างงานส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราว ลูกจ้างสัญญาจ้าง Outsourcing Contract out

อัตราส่วนของรูปแบบการจ้างงานในภารกิจสนับสนุน (Supporting Function)

⇒ ภารกิจสนับสนุน (Supporting function) ข้าราชการ 20-25% อื่น ๆ 75-80% เน้นการปฏิบัติงาน ประสานงาน

11. สถานภาพและประเภทของบุคลากรภาครัฐ

ประเภทบุคลากรภาครัฐ

*ข้าราชการ ⇒ ข้าราชการพลเรือน และข้าราชการฝ่ายพลเรือน

“ข้าราชการพลเรือน” ผู้ที่รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้รับราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง หรือกรมฝ่ายพลเรือน

“ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ข้าราชการพลเรือน และข้าราชการอื่น ในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน ซึ่งไม่ใช่ฝ่าย กลาโหม หรือฝ่ายทหาร

*พนักงานส่วนท้องถิ่น ⇒ ข้าราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ตำบล กรุงเทพมหานคร เมือง พัทธยา หรือ พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

*พนักงานราชการ ⇒ บุคคลซึ่งได้รับการจ้างงานตามสัญญาจ้าง

*ลูกจ้างของทางราชการ ⇒ ลูกจ้าง และลูกจ้างประจำ

“ลูกจ้าง” มีทั้งลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว

“ลูกจ้างประจำ” จ้างไว้ปฏิบัติงานซึ่งมีลักษณะเป็นการประจำ โดยไม่มีกำหนดเวลาตามอัตราและจำนวนที่ กำหนดไว้

“ลูกจ้างชั่วคราว” จ้างไว้ปฏิบัติงานซึ่งมีลักษณะชั่วคราว มีกำหนดเวลาการจ้างระยะเวลาการจ้างไม่เกินหนึ่ง ปีงบประมาณ

สถานภาพของ “ข้าราชการ” ⇒ มีตำแหน่งและเงินประจำ มีความมั่นคง มีสิทธิโอนย้าย

12. ข้าราชการพลเรือนและลูกจ้างประจำ

สถานภาพการเป็นข้าราชการ ⇒ “ข้าราชการพลเรือน” บรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง หรือกรมฝ่ายพลเรือน “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการอื่นในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน มี “องค์กรกลางบริหารทรัพยากรบุคคล” ของตนเอง

องค์กรกลางบริหารทรัพยากรบุคคล ⇒ ทำหน้าที่ การกำหนดตำแหน่งการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำ ตำแหน่ง การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การเพิ่มพูนประสิทธิภาพ การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ การ รักษาจรรยาข้าราชการ วินัยและการลงโทษ การออกจากราชการ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การคุ้มครองระบบคุณธรรม

“ก.พ. หรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน” เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการที่เป็นข้าราชการ พลเรือนสามัญ

“ก.ค.ศ. หรือคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา” เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

“ก.ตร. หรือคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ” เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ

“ก.ร. หรือ คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา” องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการรัฐสภา

องค์กรกลางบริหารทรัพยากรบุคคล \Rightarrow ก.พ. ก.ค.ศ. ก.ตร. ก.ร. \Rightarrow นโยบายที่ต้องปฏิบัติการร่วมกัน จะรับนโยบายจากคณะรัฐมนตรีซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะฝ่ายบริหาร เช่น นโยบายอัตรากำลัง นโยบายค่าใช้จ่ายภาครัฐ

ระบบลูกจ้างประจำ \Rightarrow กลุ่มงานบริการพื้นฐาน กลุ่มงานสนับสนุน กลุ่มงานช่าง กลุ่มงานเทคนิคพิเศษ

13. ขนาดกำลังคนในภาครัฐของไทย

จำนวนผู้ปฏิบัติงานในระบบราชการไทย \Rightarrow ปี 2560 ประเทศไทยมีข้าราชการ 2,900,000 อัตรา

อัตราส่วนกำลังคนภาครัฐทั้งหมดต่อประชากร 1 กำลังคนภาครัฐทั้งหมด ต่อ 23 ประชากร คิดเป็น 4.39 %

อัตราส่วนกำลังคนภาครัฐทั้งหมดต่อประชากรวัยทำงาน 1 กำลังคนภาครัฐทั้งหมด ต่อ 13 ประชากรวัยทำงาน

อัตราส่วนกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนต่อประชากร 1 กำลังคนภาครัฐฝ่ายพลเรือน ต่อ 26 ประชากร คิดเป็น

3.79 %

อัตราส่วนกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนต่อประชากรวัยทำงาน 1 กำลังคนภาครัฐฝ่ายพลเรือน ต่อ 15

ประชากรวัยทำงาน คิดเป็น 6.58 %

อัตราส่วนข้าราชการต่อประชากร 1 กำลังคนภาครัฐฝ่ายพลเรือน ต่อ 35 ประชากรวัยทำงาน คิดเป็น 2.83 %

อัตราส่วนข้าราชการต่อประชากรวัยทำงาน 1 ข้าราชการ ต่อ 20 ประชากรวัยทำงาน คิดเป็น 4.91 %

จำนวนข้าราชการแต่ละประเภท ตามลำดับมากไปหาน้อย 1) ข้าราชการครูและบุคลากร 2) ข้าราชการพลเรือน

สามัญ 3) ข้าราชการตำรวจ 4) ข้าราชการทหาร 5) ข้าราชการประเภทอื่น ๆ

อัตราส่วนรูปแบบการจ้างงานในระบบราชการ \Rightarrow ข้าราชการ 64 % และอื่น ๆ 36 %

แนวโน้มรูปแบบการจ้างงาน \Rightarrow การจ้างถาวร ได้แก่ ข้าราชการ จะค่อนข้างทรงตัว การจ้างชั่วคราว หรือ จ้างในระยะสั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วจึงมีการจ้างงานในระยะสั้นมากขึ้น

กำลังคนภาครัฐต่อประชากรของประเทศในอาเซียน \Rightarrow ไทย 4.14 % มาเลเซีย 5.46 % เวียดนาม 5.90 %

อินโดนีเซีย 2.02 %

14. ความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายสู่การปฏิรูปราชการไทย

ความเปลี่ยนแปลง “Destructive Change” เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ผันผวน และซับซ้อน “วูก้า” (V.U.C.A)

องค์กรราชการได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการปฏิรูประบบราชการไทย ทั้งสภาพแวดล้อมภายใน

ภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ \Rightarrow การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศต่าง ๆ เช่น สมาคม

ประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศต่าง ๆ ข้อตกลงการค้าเสรี

อเมริกาเหนือ (NAFTA) นวัตกรรมด้านการเงิน \Rightarrow บล็อกเชน (Blockchain) เทคโนโลยีดิจิทัล ภาครัฐต้องนำเทคโนโลยี

สมัยใหม่เข้ามาทำงาน โดยใช้ Digital Thailand, Thailand Big Data ความมั่นคง อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์

การฟอกเงิน สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการทำงานของภาครัฐ สังคมวัฒนธรรม สังคมสูงวัย \Rightarrow แนวโน้มผู้สูงอายุต่อประชากร

ทั้งหมดเพิ่มสูงขึ้น สภาพแวดล้อมภายใน \Rightarrow นโยบายของการบริหารราชการแผ่นดินด้านสิ่งแวดล้อม บรรยากาศด้าน

เศรษฐกิจ ความมั่นคง สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี

“สภาพแวดล้อมภายใน” + “สภาพแวดล้อมภายนอก” \Rightarrow ทำให้ขอบเขตงานภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

การปรับตัวของภาครัฐที่ต้องปรับตัวภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น \Rightarrow ภาครัฐต้องทำงาน

สัมพันธ์กับภาคเอกชนและภาคประชาชน นำข้อมูล (Big Data) มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายแก้ปัญหา และตัดสินใจ

เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ปฏิบัติงานในภาครัฐ ลดการทุจริต

\Rightarrow เพิ่มระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index) ปรับปรุงกระบวนการอนุมัติ อนุญาตการ

ประกอบกิจการของภาคเอกชนให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น เพิ่มระดับคะแนนความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (The Ease of Doing Business Index) ของประเทศไทย

15. ทิศทางการปฏิรูประบบราชการไทย

จากหมวด 6 แผนนโยบายแห่งรัฐ

⇒ จัดระบบการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม

⇒ พัฒนาระบบบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนกลางส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและงานอื่น ๆ ของรัฐให้เป็นไปตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี

⇒ ดำเนินการให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคลากรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม

⇒ เน้นมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ทิศทางการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ⇒ หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

⇒ นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะ การบริการประชาชน และการบริหารราชการ

⇒ การบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐเข้าด้วยกัน เพื่อนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์สำหรับกำหนดและเพื่อการตัดสินใจ เช่น การใช้ข้อมูลเลขบัตรประชาชน 13 หลัก ให้ประชาชนเข้ารับบริการในสถานที่ราชการต่าง ๆ เช่น หน่วยงานราชการ โรงพยาบาล สถานศึกษา ข้อมูลด้านการเกษตร เพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาด หรือนำข้อมูลต่าง ๆ ในด้านการเกษตรมาประมวลผลได้

⇒ ปรับปรุงและพัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงานของรัฐให้มีความยืดหยุ่นสอดรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

⇒ ปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความคล่องตัวเปิดเผย ตรวจสอบได้ ป้องกันการทุจริตในทุกขั้นตอน

16. วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สู่ ราชการ 4.0

ยุทธศาสตร์ 20 ปี ⇒ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ⇒ สู่ประเทศพัฒนาแล้ว พัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คนไทยมีความสุข ตอบสนองผลประโยชน์ของชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการไปสู่วิสัยทัศน์ประเทศ วั 6 ประการ

⇒ ความมั่นคง

⇒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

⇒ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

⇒ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคความเท่าเทียมกันทางสังคม

⇒ การสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

⇒ การปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

วิสัยทัศน์กำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์กำหนดวิธีการ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ

นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ⇒ ทำน้อยได้มาก ธุรกิจเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Business)

ระบบราชการ 4.0 หรือระบบราชการที่ต้องตั้งอยู่บนธรรมาภิบาล ⇒ รัฐธรรมนูญ วิสัยทัศน์ประเทศไทยแลนด์ 4.0 ยุทธศาสตร์ชาติ ระบบราชการยุคใหม่หรือราชการ 4.0 ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) เปิดกว้างและเชื่อมโยง (Open&Connected) มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart&Innovation)

17. มุ่งสู่ความเป็นเลิศแบบราชการยุคใหม่

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 3 ประการสู่ราชการยุคใหม่ ⇒ ทำงานประสานสัมพันธ์กัน ⇒ พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ⇒ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

วิธีการทำงานในระบบราชการยุคใหม่ 4 ลักษณะ “เน้นการบูรณาการ” บูรณาการงานที่เป็นนโยบายสำคัญ (Agenda) เข้ากับงานประจำ (Function) และงานแก้ปัญหาในเชิงพื้นที่ (Area) “เน้นการทำงานเชิงรุก” รู้ว่างานอะไรมีความสำคัญที่จะต้องทำก่อนหรือหลัง รู้ว่าอะไรคือจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ “มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ หรือผลลัพธ์ในระยะยาว” มองเป้าหมายโดยเน้นที่ผลลัพธ์ พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร “ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” เน้นการทำงานแบบเป็นหุ้นส่วนในการทำงาน หรือ Partnership มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ

18. สิ่งท้าทายการบริหารจัดการในภาครัฐ

ก้าวข้ามปัญหาของระบบราชการไทย

⇒ ภาครัฐมีขนาดใหญ่และรายจ่ายประจำเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง งบประมาณมีสัดส่วนสูงขึ้น งบประมาณภาครัฐขาดระบบการทำงานลักษณะประชารัฐ

⇒ คนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถไม่นิยมเข้ารับราชการ ทำให้ขาดกำลังคนที่มาทดแทนคนที่เกษียณอายุ การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำ และการให้บริการประชาชนจะต้องปรับปรุงให้ได้มาตรฐานสากล

⇒ การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำ และการให้บริการประชาชนจะต้องปรับปรุงให้ได้มาตรฐานสากล กระบวนการจัดสรรงบประมาณขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การทุจริตและประพฤติมิชอบขยายไปทั้งภาครัฐ และเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการและการให้บริการที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใส

⇒ กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลมีความล้าหลัง และกระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อน ระบบกระบวนการยุติธรรมยังขาดประสิทธิภาพ และไม่อำนวยความสะดวกได้เสมอภาค เป็นธรรม และไม่สอดคล้องกับความเป็นสากล

19. สถานการณ์ปัญหาการบริหารราชการแผ่นดิน

ปัญหาเฉพาะของการบริหารราชการ

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 1 “ระบบราชการมีขนาดและบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับภารกิจภาครัฐ”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 2 “มีการทุจริตคอร์รัปชัน จากกรณีที่เจ้าหน้าที่มุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม การบริหารงานขาดความโปร่งใส ไม่มีธรรมาภิบาล และขาดประสิทธิภาพ”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 3 “ระบบราชการมีโครงสร้างขนาดใหญ่ และสลับซับซ้อนเกินความจำเป็น โดยเฉพาะราชการบริหารส่วนกลาง”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 4 “บทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม ที่เหลื่อมล้ำทับซ้อนกัน และมีความรับผิดชอบที่ไม่ชัดเจน”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 5 “ศูนย์อำนาจการปกครองมารวมไว้ที่ส่วนกลางขาดการมอบอำนาจกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมส่งผลให้บริการสาธารณะเกิดความล่าช้า”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 6 “ระบบการทำงานที่ขาดความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายแบบบูรณาการที่ยึดพื้นที่ หน้าที่ และการมีส่วนร่วม โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 7 “ราชการส่วนกลางไปตั้งอยู่ในภูมิภาคจำนวนมาก ขาดความเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานภายในจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 8 “การทับซ้อนกันในการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการถ่ายโอนงานให้ท้องถิ่น ยังไม่เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจ”

⇒ ประเด็นปัญหาที่ 9 “การเลื่อน การโอน การย้าย การแต่งตั้ง รวมทั้งการพิจารณาบำเหน็จความชอบยังไม่เป็นไปตามระบบคุณธรรม”

20. ปัญหาสำคัญของราชการไทย

⇒ การบริหารราชการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน เพราะยังเน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

⇒ ขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ ขาดความเป็นเอกภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กระทรวง ขาดความเป็นเอกภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ กระทรวงขาดความเป็นเอกภาพของจังหวัดในการบริหารงาน

21. ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาราชการไทย

⇒ แนวทางแก้ปัญหาประเด็นที่ 1 กำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีความชัดเจน แนวทางปฏิบัติไม่ทับซ้อนกัน การถ่ายโอนภารกิจต้องจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องกัน

⇒ แนวทางแก้ปัญหาประเด็นที่ 2 ทบทวนและจำแนกบทบาทภารกิจของภาครัฐ เพื่อกำหนดโครงสร้างของหน่วยงานและบุคลากร ต้องทำงานตามยุทธศาสตร์ งานที่สำคัญ คือ การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน

⇒ แนวทางแก้ปัญหาประเด็นที่ 3 ออกแบบโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมกับภารกิจต่าง ๆ ของภาครัฐในลักษณะที่มีความคล่องตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและยุบเลิกได้ง่าย โครงการนำร่อง หรือ Sandbox ปลดล็อกโครงสร้างการบริหารงบประมาณการบริหารบุคลากร

⇒ แนวทางแก้ปัญหาประเด็นที่ 4 พัฒนากลไกหรือเครื่องมือการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น กำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วม (Joint KPI)

⇒ แนวทางแก้ปัญหาประเด็นที่ 5 เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มอบอำนาจ มีอำนาจตัดสินใจแก้ไขปัญหา

⇒ แนวทางแก้ปัญหาประเด็นที่ 6 เสริมสร้างความเข้มแข็งและการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ่ายโอนงบประมาณ บุคลากร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

⇒ แนวทางแก้ปัญหาประเด็นที่ 7 จัดสรรงบประมาณตามยุทธศาสตร์และเป้าหมายร่วมกัน จัดสรรงบประมาณในเชิงพื้นที่ตามแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ส่งเสริมรัฐบาลระบบเปิด (Open Government) โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมดำเนินการภารกิจของรัฐ และเป็นเครือข่ายพันธมิตรทำงานร่วมกัน

22. คนพันธุ์ใหม่ในระบบราชการไทย

การแก้ปัญหาของระบบราชการไทย หัวใจสำคัญ คือ คน

คุณลักษณะสำคัญที่จะพัฒนาระบบราชการไทย

*Alignment : ทำงานสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

*Accountability : จิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกัน

*Mind set : ปรับความคิดทัศนคติ

*Skills set : พัฒนาทักษะ

*Creative : คิดสร้างสรรค์

*Innovation : สร้างนวัตกรรม

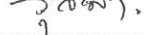
*Partnership : สร้างเครือข่ายพันธมิตร

*Collaboration : การทำงานแบบประชารัฐ

(ลงนาม).....

(นางสาวนฤมล ป้อมสา)

ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

(ลงนาม).....

(นางรุจิสา บุญประสิทธิ์พร)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์ดิน

(ลงนาม).....

(นายคำนึ่ง แสงขำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐

ผู้รับรองผลการพัฒนาความรู้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นางสาวนฤมล ป้อมสา

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิชา ระบบราชการไทย

(รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง)
ให้ไว้ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

